

Olympisku leikirnir byrja í dag

Fleiri politiskir trupulleikar í samband við stevnuna

Montreal er nú klárur til teir olympisku leikarnar 1976. Olympiski býurin er komin so væl áleiðis, at ítróttarkappingarnar kunnu byrja, sjálvt um ikki alt, ið arkitektarnir høvdu ætlað, er gjørt liðugt.

Umleið 9.300 ítróttarfolk úr

119 ymskum londum fara at luttaka, og hetta er størsta luttakaratal, olympisku leikirnir nakrantíð hava havt.

Luttakararnir skulu búgva í tveimum 500 metra longum íbúðarblokkum í 19 hæddum. Av trygdarorðum mugu teir

bert ferðast til og frá olympiska býnum í bussunum, sum canadisku myndugleikarnir útvega.

Umfatandi trygdartiltøk

Við hendingini í München fyri

Trygdarmenn á varðhaldi er ein vanlig sjón í Olympiska býnum

sum forðar fyri vaksnamannafyrivisan. So er jú ikki eftir galdandi skipan í Føroyum, og er tað serstakliga slíkum filmum (við gulum ella hvítum censurkort), at hitt nýsetta føroyska filmsfirtirlitið skal ansa eftir. Mett verður, at hesin parturin av filmum er uml. 3/4 av teimum ialt innfluttu til landið.

Tað, sum filmsfirtirlitið samb. galdandi lóg serstakliga skuldi ansa eftir, var jú, at filmirnir annaðhvørt ikki vóru ov fúlr og/ella ráir.

Í verki hava vit alto, hvat barnafilmur viðv., styðjað okkum til tað donsku censureringina, meðan vit við at lesa tekstin og kanna myndatiltalið og leiklut-takarafjöldina hava loyvt summum vaksnamannafilmum og fyribils sýtt øðrum, tinnit vit eru meiri kunnigir við teir annaðhvørt gjøgnum meiri skrivligt tilfar (leikritið, orðaskiftið) ella beinleiðis eftirlitsfyrivisan.

Mong byrjan er trupul, so við hesari. Nógvir praktiskir spurningar eru enn ikki greiddir út í æsir. Vit í filmsfirtirlitinum vóna og royna í hvussu er at fáa eina skipan í lag, sum flest møgulig kunnu verða nøgd við. Óivað verður okkurt mistakið gjørt í byrjanini, men latið okkum nú siggja, sum frá líðir. Fakta er so, at vit seinastu tíðina so at siga einki filmsfirtir hava havt, hvussu nú verður, er ilt at meta um enn, men frægari mátti so verið við ringari hurð fyri enn ongari.

Torført arbeiði

Hvat heldur tú sjálvur (persónliga) um arbeiði, tit eru settir til? Sum áður nevnt meti eg tað at vera eitt torført arbeiði, men tað er so eitt álitisstarv, ein borgaraskylda, sum er løgd á ein, og sum verður at útinna frægast gjørligt við samvitskufullum umhugsunarsemi og ikki minst í mun til lógarinnar bókstav og tað annaðhvørt, einum hóvar lógina ella ei.

Men loðið tykir tað mær kortini at noyðast at geva grønt ljós fyri filmum, bert teir ikki eru fúlr og/ella ráir. Í veruleikanum koma eftir galdandi lóg nógvir politiskir forðummandi og óðrvisi skaðligir filmir at fáa loyvi, meðan aðrir við stórum listarligum kvaliteti koma at falla vegna tess, at ónkur hissini

líkamsparturin ikki er nóg væl fjaldur fyri almenninginum. Ikki so, at mær dámar pornofilmir, men tað má eins og í bókmentum bera til á filmi at lýsa tað mest náttúrliga fyribrigdi millum mann og kvinnu og tað á ein slíkan hátt, at tað er vakurt, poetiskt, listarligt og mennandi heldur enn primitivt, avmarkað og beinleiðis forðummandi og ósatt so sum í so mongum av pornofilmunum. Sjálvur havi eg mangan grunað djúpt yvir filosofiina aftanfyrir hesar hópfra-leiddu pornofilmir, og mangan avhi og grunað ilt tann vegin, at annaðhvørt mugu filmsmiðir her vera ómetaliga fávitskutir viðv., tí menniskjaliga kærleikslivinum, ella teir lata sera hánt um áskoðaran ella eisini eru teir burt út fantastiska slavnir og kyniskir handilsmenn, og hetta tí hóast voran (pornoin) verður seild dýr og víða um, so er hon úr enda og í annan fyrir allra størsta partin óveruleiki og tiskil lygn. Nógvir pornofilmir byrja í seingini og koma neyvan úr seingini — filmurin er í mongum foran ein tungan andróður uppi í seingini tann hálvan annan tíman, fyrisvinanin varir, og skal tað menniskjaliga kærleikslivið bert avmarka seg til tað, so er okkurt misfatað — í besta førið er tað lygn, og í restið er tað porno, so sum tað mangan verður myndað á filmi, eingin mennandi kostur at goða uppvaksandi føroyingin við.

Men sum sagt: latið okkum siggja, í hvørjum sambandi tað menniskjaliga kærleikslivið verður havt á lofti í filmi. At tað ber til at gera vakrar og viðkvæmar filmir um júst hatta evnið uttan at virka rátt á nakran hátt, haldi eg mangar av t.d. teimum meistarlígu fronsku kærleiksfilmunum bera boð um. Nógvir av teimum snúgva seg júst um gongdina, frá tí at «eyguni mótast» og kanska til songarstokkin — restina kunnu væl sagtans tey allarflestu vaksnu gita sær til — og gott tað sama.

Filmur gott mentunarligt amboð

Sum eg navi sagt í øðrum sambandi, meti eg filmsmedie javnbjóðir til skrivaða orðinum at kunna vera sera hent mentunarlíndandi amboð. Væl sagtans kunnu vit brúka film sum dagdvalju, men vit kunnu so

sanniliga eisini læra og mennast av filmi.

Ti verður tað torført at skula umboða bæði tann partin av fólkinum, sum frammanundan og mangan uttan størri kunneika til filmir á fanatiskan hátt javnmetir ljósbílet við synd og fortapili og so tann partin av fólkinum, sum ikki tyktist mettast av filmi, á hvønn bógv tað so enn ber.

Filmsmedie er komið til Føroya fyrir at verða. Uppgávan hjá filmsfirtirlitinum er at ansa eftir, at galdandi lóg um m.a. semilígeit verður yvirhildin. Tað er borgarlíga skylda okkara, og tað vilja vit samb. okkara samvitsku gera, men man ikki endamálið í seinasta enda vera góðskufertir og harvið hækkaður filmsstandardur? Eg vænti og vóni, at hetta eisini innast inni er endamálið hjá filmsinnflytarum og biografum.

Hvørjar vónir gert tú tær um arbeiði nú og í framtíðini?

Ti tað mær gjøgnum útvarps-tíðindi varð kunngitt, at eg var komin í nevndina, bar eg fyrir mín part beinan vegin ótta fyrir at gerast skotbjálvi hjá ymskum altíð atfinningarsomum kreftum, eins og og varð greiður yvir, at filmslistin ikki hevði tær allarbestu vánirnar í Føroyum. Stutt sagt, at eg her fekk tvørleikar.

Hvussu hevur arbeiðið gingið ta tíð, nevndin hevur virkað?

Eftir umstøðunum hampiligt. Nevndin hevur arbeitt samd og væl saman; tað gevur styrki! Samarbeiðið við landsstýrið hevur gingið væl, og haldi eg, tað sama kann sigast um virksemd mótvægis filmsinnflytarunum og biografunum. Eg hevði satt at siga roknað við fleiri erkvisnum lesarabrovum í bløðunum, enn tað hava verið, men kanska koma fleiri, nút tað er fólki kunnigt, at filmsfirtirlitið er farið at virka. Enn er ikki alt tað praktiska heilt greitt mótvægis filmsinnflytarunum og biografunum, men haldi eg, at teir eins og almenningurin hevur givið filmsfirtirlitinum rimiliga «fair process» í byrjanini. Vit hava tað fyrir neyðini, og hava teir og almenningurin tí tøkk uppibor-na. So fáa vit at siggja, hvussu leikur fer víðari fram — vit í filmsfirtirlitinum, sum alto skulu eftirans, at galdandi lóg verður hildin, vóna so tað besta.

fýra árum síðani í huganum hava canadisku myndugleikarnir skipað fyri óvanliga strong-um trygdartiltøkum. Umleið 16.000 hermenn og lögreglu-menn skulu hava eftirlitið við olympiska býnum, og alla staðni siggjast vápnadír trygdarmenn á varðhaldi. Øll, sum ferðast inn og út úr býnum, skulu gjøgnum eina gjølla kanning. Tað er ikki óvanligt, at fólk mugu bíða í fleiri tímar fyrir at sleppa inn í olympiska býin.

Canada hevur eisini styrkt vaktarhaldið við markið til USA fyrir at forða møguligum terror-istum at koma inn í Canada. Amerikanska Samveldispolitíð hevur upplýst, at fleiri puertoricanarar hava fingið noktað innferðarloyvi til Canada. Teir royndu at sleppa um markið í Swanton, men canadisk myndugleikarnir høvdu illgruna um, at teir ætlaðu at fremja dráps-royndir móti luttakarunum í olympisku leikunum.

Spurningurin

um Taiwan fingið eina loysn

Mikudagin fekk spurningurin um taiwansku luttøkuna í leikunum eina loysn. Taiwan hevur avgjort ikki at luttaka, tí teir ikki kunnu góðtaka tær treytir, sum canadiska stjórnin setir.

Taiwan vil sleppa at luttaka við kinesiska flagginum og undir navninum «Lýðveldið Kína».

men hetta vil canadiska stjórnin ikki loyva. Canada hevur flutt umboðsstovu sína av Taiwan til Peking og góðkennir bert Mao-Kína.

Alheims Olympiska nevndin hevur verið hart imóti canadisku avgerðini. Nevndin góðkennir bert eitt Kína, og tað er Taiwan. Í síðstu viku segði ein umboðsmaður fyri nevndina, at hon var sinnad at avlýsa leikarnar, um canadiska stjórnin ikki vildi boyggja seg. Hetta kemur tó ikki uppá tal nú, eftir at Taiwan hevur avgjort ikki at luttaka.

Fleiri afrikansk lond luttaka møguliga ikki

Umframt spurningin viðvíkjandi taiwansku luttøkuni í olympisku leikunum hava eisini aðrir politiskir trupulleikar tikið seg upp. Tað er eisini ein møguleiki fyrir, at fleiri afrikansk lond ikki fara at luttaka í leikunum.

Uttanríkisráðharrarnir í afrikanska eindarfelagsskapinum OAU hava heitt á limalondini um ikki at luttaka, um New Zealand fær loyvi at verða við. Orsøkin til hetta er, at New Zealand sendi eitt fótbóltslið til Suðurafrika at spæla, sjálvt um OAU bað teir um at avlýsa hesa ferðina.

Tanzania hevur rættað seg eftir áheitanini hjá OAU, og tað verður væntað, at fleiri afrikansk lond fara at fylgja samtyktini hjá OAU.

Heldur tú ikki

sosialin

Blaðhald kann teknast á posthúsinum